

Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF

Dokumentplassering:

I.3.10.1-6

Godkjent dato:

28.04.2021

Revideres innen:

28.04.2024

Sist endret:

22.06.2021

Versjon:

1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: []

Dokumentansvarlig: Annika Brandal, sykepleier KDS

Utarbeidet av: Andreas Tveit Halvorsen, spl.

Lise Grini, spl.

Mona Hognestad, spl.

Sindre Steen, spl.

Spesialisert rehabilitering på Sørlandet Sykehus HF, avd. Kongsgård (AFR).

Godkjent KDS SSHF: 21.06.2021

Gjelder fra: sept. 2020

Revideres innen dato: sept. 2023

FUNKSJONSOMRÅDER (FO)

1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon	9.	Seksualitet/reproduksjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår	10.	Sosialt/planlegging av utskriving
3.	Åndedrett/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus	11.	Åndelig/kulturelt/livsstil
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smerter/søvn/hvile/velvære	12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

FO	NANDA	Sykepleiediagnoser			
1	00051	Nedsatt verbal kommunikasjon – afasi/dysartri			
1	00122	Sensoriske forstyrrelser/persepsjonsforstyrrelser (spesifiser: syn, hørsel, bevegelse, smak, følesans, lukt)			
2	00123	Unilateral neglekt (spesifiser: affisert side)			
2	00135	Dysfunksjonell sorg – i forhold til emosjonell labilitet			
2	00130	Tankeforstyrrelser			
2	00131	Svekket hukommelse			
2	00126	Mangelfulle kunnskaper (spesifiser) – relater ti til hjerneslag			
2	00079	Manglende samarbeidsvilje (noncompliance)			
3	00024	Ineffektiv vevsperfusjon (spesifiser: nyre, hjerne, hjerte/lunge, mage/tarm, perifert) – relatert til hjerneslag			
3	00092	Aktivitetsintoleranse			
3	00039	Risiko for aspirasjon			
4	00103	Svekket evne til å svelge			
4	00002	Ubalanse i ernæring: mindre enn kroppsbehovet			
4	00001	Ubalanse i ernæring: mer enn kroppsbehovet			
4	00045	Svekkede munnslimhinner			
5	00016	Forstyrrelser i urinelimineringen – relatert til UVI, retensjon, inkontinens, KAD			
5	00015	Risiko for obstipasjon			
6	00047	Risiko for svekket hudkvalitet – trykksår			
7	00155	Risiko for fall			
3	00004	Risiko for infeksjon			
7	00099	Svekket evne til å opprettholde helse			
7	00109	Mangelfull egenomsorg: kle på seg/ personlig stell			
7	00110	Mangelfull egenomsorg: toalett			
7	00085	Svekket bevegelsesevne			
7	00088	Nedsatt gangfunksjon			
8	00095	Forstyrret søvnmønster			
8	00095	Akutt smerte			
9	00059	Seksuell dysfunksjon			
10	00062	Risiko for overbelastning hos omsorgsgiver			
Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF		Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Verifisert av: []	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Dok.nr: D47369

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 2 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

10	00084	Helsesøkende atferd (spesifiser) – Planlegging av utreise	
10	00057	Risiko for mangelfull foreldrefunksjon	
10	00060	Avbrutte familieprosesser	
FO	ICNP	Mål	
1	10025025	I stand til å kommunisere	
3	10028380	Tilfredsstillende sirkulasjon	
3	10028945	Ingen infeksjon	
4	10025002	Positiv ernæringsstatus	
4	10027392	Vekt innenfor normalområdet	
5	10047250	Normal avføring	
5	10028615	Tilfredsstillende funksjon i urinveier	
6	10028501	Tilfredsstillende hudkvalitet	
7	10038545	Ingen fallrelatert skade	
7	10025714	I stand til å utføre egenomsorg	
8	10033525	Redusert halvsidig neglekt	
8	10040118	Tilfredshet med smertebehandling	
8	10040749	Mestrer smerte	
8	10024930	Tilstrekkelig søvn	
8	10027634	Tilfredsstillende aktivitetstoleranse	
9	10028194	Tilfredsstillende seksuell funksjon	
10	10025232	Tilfredsstillende pårørendeprosess	
10	10035666	Klar for utskrivelse	
FO	NIC	Sykepleietiltak og forordninger	Frekvens/tid
1	4976	Forbedre kommunikasjon: Talevansker (3,7,12)	
		Kartlegge type afasi og dysartri (spesifiser)	
		Utarbeide individuelt treningsopplegg (spesifiser)	
		Oppmuntre til å gjenta ord og bruke språket aktivt	
		Unngå at flere snakker samtidig	Alltid
		Bruke enkle ord og korte setninger	Alltid
		Vurdere bruk av kommunikasjonshjelpemidler (spesifiser)	Ved behov
		Kartlegge språklige referanser (interesser, hobbyer, familie, yrke)	
		Vurdere behov for tolketjeneste	
1	4974	Forbedre kommunikasjon: Nedsatt hørsel (3)	
		Anvende høreapparat	
		Kontrollere batterier i høreapparat	Frekvens
		Bruker kommunikasjonshjelpemidler (spesifiser)	
1	4978	Forbedre kommunikasjon: Nedsatt syn (3)	
		Vurdere synsfunksjon (spesifiser: synsfeltutfall, dobbeltsyn)	
		Bruker briller	
		Bruker øyelapp (spesifiser: hyppighet for sidebytte)	Frekvens
		Tilby synstrening (spesifiser)	
1	2660	Håndtere perifere sanseforstyrrelser (14)	
		Kartlegge evne til å skjelne mellom skarpt/uskarpt, varmt/kaldt	
		Oppfordre til å bruke uaffisert kroppsdel til å avgjøre temperatur og plassering	
		Instruere i overvåking av kroppsdelenes stilling (stående, sittende, liggende)	
		Gi oppgaverelatert trening (spesifiser)	
2	2760	Behandling ved unilateral neglekt (14)	

Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00
----------------------------	---	--	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

		Bruke håndledet guiding i ADL	
		Bruke speil i ADL	
		Leire i stol/seng (spesifiser)	
		Gi verbal guiding	
		Bevisstgjøre på å holde midtlinje (postural kontroll)	
		Stimulere affisert side (spesifiser: møblering, spisesituasjon, kommunikasjon)	
		Tilrettelegge omgivelser (spesifiser: Plassering/møblering i rommet for å redusere skyveadferd)	
		Bevisstgjøre for å holde midtlinje	
2	5270	Emosjonell støtte (12)	
		Vis toleranse for frustrasjon, sinne og gråt	
		Informere om emosjonell labilitet og depresjon (inkludert pårørende)	
		Kartlegge tegn på depresjon	
		Vurdere behov for psykoterapi (spesifiser)	
		Identifisere og bevisstgjøre ressurser (spesifiser)	
		Oppmuntre og fokuser på positiv utvikling	
2	5606	Undervisning: Enkeltperson- relatert til mangelfull kunnskap og svekket evne til å opprettholde helse (14)	
		Gi brosjyremateriell og informere om hjerneslag og konsekvenser	
		Invitere til pasient/pårørendesamtale i samarbeid med tverrfaglig team	
		Henvise til slagundervisning (spesifiser)	
		Informere og del ut brosjyre om aktuelle interesseorganisasjoner	
2	4380	Grensesetting - relatert til manglende innsikt/ukritisk atferd (3)	
		Kartlegge tidligere personlighetstrekk	
		Iverksette kontinuerlig tilsyn	
		Tilrettelegge omgivelser/eliminere faremomenter (spesifiser)	
		Begrense stimuli (spesifiser: besøksrestriksjoner, TV, radio, telefon)	
2	4720	Kognitiv stimulering - relatert til svikt i eksekutive funksjoner (3,12)	
		Informere om eksekutiv svikt og konsekvenser (inkluder pårørende)	
		Fast struktur gjennom dagsplan, ukeplan	
		Hjelpe med å følge dagsplan	
		Lære å bruke kompensierende teknikker (spesifiser: huskedagbok, sjekklister, elektronisk dagbok)	
		Veilede i hverdagsrutiner	
		Ryddige og oversiktlige omgivelser	
		Oppmuntre og fokuser på positiv utvikling	
3	6680	Overvåke vitale tegn (16)	
		NEWS	Frekvens
		Observere ødem i under- og overextremiteter	Kontinuerlig
3	3200	Forebygge aspirasjon - relatert til svelgproblemer (9,12)	
		Observere tegn og symptomer på aspirasjon (host/kremting,rennende nese/øye, grøtet stemme, infeksjonstegn)	
		Observere tegn til hamstring av mat i munnhulen	
		Sitte godt oppreist i stol eller seng	V måltid
		Sitte godt oppreist minimum 20 min	E måltid
		Utføre svelgtest (Ved 0 per os vurderes NG sonde innen 24t)	

Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00
----------------------------	---	--	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

4	1803	Egenomsorgsassistanse: Mating (3)	
		Observere facialisparese/ hamstring/ stapping/ oralapraksi	V måltid
		Tilrettelegge, veilede eller guide i matsituasjonen (spesifiser)	V måltid
		Skape ro og eventuelt skjerme i matsituasjonen	V beh
		Gi mat og drikke hver for seg	V beh
		Ha få ting på matbrettet, oversiktlig og ryddige omgivelser	V måltid
4	1710	Opprettholde munnhelse (1)	
		Kartlegge tannstatus	
		Hjelp til munnstell (spesifiser: type, mengde)	
		Rikelig drikke	
3	1860	Svelgterapi (3,4,9,12)	
		Utføre svelgtest	
		Tilpasset kostkonsistens (spesifiser)	
		0 per os	
		Tilsette fortykningsmiddel i drikke (spesifiser mengde)	
		Redusere stimuli under måltid (TV, radio, besøk)	
		Spiser alene	
		Tilsyn under måltid	
		Muntlig og skriftlig informasjon til pasient/pårørende om svelgevansker og konsekvenser	
		Unngå bruk av sugerør og tutekopp	
		Gi mat og drikke hver for seg	
		Bruke munn- og ansiktsstimulering	x2/døgn
		Bruke munnmotoriske øvelser	F. måltid
4	1100	Håndtering av ernæring (3,4)	
		Utføre ernæringscreening "Trygg pleie/NRS 2002"	Innen 24 timer
		Ved skår >3: Se veiledende behandlingsplan; Ernæringsvikt - underernæring	
		Kartlegge risikofaktorer for ubalanse i ernæring (ukritisk, matinntak, svelgeproblemer, facialisparese, sorgreaksjoner)	
		Tilpasse kost/ ønskekost i samarbeid med kjøkken/ ernæringsfysiolog	Alltid
		Kartlegge ernæringsstatus	
		Vekt	X1/uke
		Føre kostregistrering	
		Føre drikkregistrering	
		Tilby ernæringsdrikk (spesifiser type og mengde)	
		Hjelp til mating	
		Tilrettelegging ved måltid (spesifiser)	
		Guiding ved måltid	
		Tilby ønskekost/tilpasser kost	
5	1804	Egenomsorgsassistanse: Tømming av blære og/eller tarm (3,8,10)	
		Kartlegge hjelpebehovet ved toalettbesøk (observere egne ressurser)	
		Utføre blærescan	
		Utføre SIK: Ved rest over 150ml eller blærescan over 400ml	
		Opprettholde faste toalett rutiner (spesifiser)	
		Assistanse ved toalettbesøk (spesifiser: går alene, tilsyn)	
		Hjelp/ assistanse til å bruke flaske	
		Bruker innlegg (spesifiser type, str.)	
		Har KAD (dokumentere indikasjon, dato for innl., dagl. vurdere behov)	
		Administrere laxantia	S. forordn

**Dokument-id:
I.3.10.1-6**
**Utarbeidet av:
Avdeling for rehabilitering
Kongsgård SSHF**
**Fagansvarlig:
Lise Grini og Mona
Hognestad**
**Godkjent dato:
28.04.2021**
**Godkjent av:
For fagdirektør, overlege
Per Kristian Hyldmo**
**Revisjon:
1.00**

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

6	3540	Forebygge trykksår (13)	
		Utføre trykksårsscreening/risikovurdering (spesifiser)	
		Antidecubitusmadrass (spesifiser)	
		Snuregime (spesifiser)	
		Informere om behov for trykkavlastning	
7	1801	Egenomsorgsassistanse: Personlig hygiene (12)	
		Kartlegge ressurser og behov for hjelp/assistanse ved personlig hygiene i samarbeid med ergoterapeut (FIM)	Kont
		Trenger hjelp til personlig hygiene (spesifiser)	
		Trenger hjelp til på/avkledding (spesifiser)	
		Observere evne til å motta instruksjoner	Kont
		Observere tegn på apraksi. evt. guide for å komme i gang	Kont
		Undervis i påkledningsteknikker i samarbeid med ergoterapeuter	Kont
7	0224	Fysisk trening: Bevegelighet i ledd (3,12)	
		Gjennombevegelse, se egen prosedyre	Kveld og helg
		Administrere bruk og observere effekt av ortoser (spesifiser)	
7	0221	Fysisk trening: Gåtrening (12)	
		Kartlegge forflytning og vurder eventuelle hjelpemidler sammen med fysio- og ergoterapeuter	
		Forhindre overkompensering av frisk side (spesifiser)	
		Gangtrening med sykepleiepersonalet (spesifiser)	
7	0222	Fysisk trening: Balanse (12)	
		Sørge for tilpasset ganghjelpemiddel i samarbeid med fysioterapeut (spesifiser)	
		Oppmuntre og hjelpe til med å gjennomføre balansetrening (ved seng, stol, ribbevegg, ståbord osv.) (spesifisere)	
		Tilpasse omgivelsene for å fremme konsentrasjon og trygghet (spesifisere)	
7	0140	Fremme riktig kroppsbruk - relatert til (spesifiser) (12)	
		Sørge for tilpasset ganghjelpemiddel i samarbeid med fysioterapeut	
		Forhindre kompensering med frisk side	Alltid
		Skape trygghet ved å gjøre det fysiske rommet mindre (spesifiser)	
		Stopp aktivitet ved skyveadferd og trygg pasient ytterligere	
		Gi oppgaverelatert trening (spesifiser: balanse, gange, muskelkontroll)	
7	1806	Egenomsorgsassistanse: Forflytning (12)	
		Forflytning (spesifiser: lav, høy, frisk/affisert side)	
		Bruke forflytningshjelpemidler (spesifiser)	
		Bruke armfatle	V forflytn
7	0740	Omsorg ved sengeleie (13)	
		Bruke puter/dyner i seng for å trygge og avlaste	
		Tilpass madrass	
		Bruke utstyr til å hindre spissfot	
		Snuregime	
		Bruke ringeklokke (spesifiser: kan/kan ikke)	
		Gi hyppig tilsyn	
		Sikre hensiktsmessig plassering av seng (spesifiser)	

Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00
----------------------------	---	--	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

7	6490	Forebygge fall (9,14)	
		Utføre fallscreening/risikovurdering (spesifiser)	
		Trene på hensiktsmessige forflytninger	
		Iverksette fallforebyggende tiltak (spesifiser)	
8	1850	Fremme søvn (6)	
		Lage plan for aktiviteter og hvile (spesifiser)	
		Registrere søvnmønster (spesifiser)	
		Regulere stimuli fra omgivelser for å opprettholde normal dag-natt syklus (spesifiser)	
		Identifisere stressituasjoner som påvirker søvnsyklus	
		Administrere og observere virkningen av forordnede legemidler	I kurve
8	1400	Behandling ved smerte (14,15)	
		Se regional VP: Smerte - akutt	
		Se regional VP: Smerte - kronisk	
9	5248	Seksualrådgivning (17)	
		Informere om effekt av medisinsk behandling og seksualitet	
		Snakke om effekt av sykdom/helsesituasjon og seksualitet	
		Henvise til sexolog i samarbeid med lege	
		Informere om hjelpemidler	
10	7140	Familiestøtte- relatert til omsorg for barn under 18 år (5)	
		Kartlegge ansvar for barn under 18 år, «Barns beste»	
		Tilby å formidle kontakt (med skole, helsestasjon, barnehage, barnevern, familievernkontor)	
10	8020	Tverrfaglig samarbeidsmøte (3)	
		Avklare mål, delmål for rehabiliteringen i samarbeid med tverrfaglig team (spesifiser)	
		Avholde tverrfaglige samarbeidsmøter (spesifiser: hyppighet)	
10	7040	Støtte omsorgsgiver (3)	
		Kartlegge ressurser og behov for avlastning i hjemmet	
		Invitere pårørende til individuell samtale	
		Invitere pårørende til å delta ADL/trening	V beh
		Avtale telefontid med pårørende (spesifisert)	V beh
		Invitere til pårørendeundervisning	Alltid
		Støtte pårørende i sorgprosessen	Alltid
10	7370	Planlegge utskrivelse (3)	
		Sende PLO melding til kommune (spesifiser)	
		Avklare forventet omsorgsnivå ved utskrivelse (Spesifiser: kommunal omsorg, spesialisert rehabilitering)	
		Informere om utskrivningsdato til pasient, pårørende og kontaktpersoner i kommune	
		Avtale sosionomsamtale	
		Avholde samarbeidsmøte med pårørende og kommune	
		Legge mest mulig til rette for hjemmesituasjon	
		Foreta hjemmebesøk i samarbeid med fysio-/ ergoterapeut	
		Bestille oppfølgingstime hos fastlege	
		Oppfordre til deltagelse på lærings- og mestringskurs (spesifiser)	
		Sende med sykemelding, utreisedokumentasjon, resepter, medisiner, verdisaker og bestille transport	

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 7 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

2. Referanser

1. [Munnstell til voksne pasienter](#) [nettdokument]. Oslo: Fagprosedyrer.no [oppdatert 2016; hentet 04.09.20]
2. [Hjerneslag – kartlegging av apraksi](#) [nettdokument]. Oslo: Fagprosedyrer.no [oppdatert 2016; hentet 04.09.20]
3. Helsedirektoratet. [Nasjonalt faglig retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag](#). [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet [oppdatert 27.04.20; hentet 04.09.20]
4. Helsedirektoratet. [Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring](#). [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet. [oppdatert 2013; hentet 04.09.20]
5. Helsedirektoratet. [Pårørendeveileder: nasjonal veileder](#) [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet [oppdatert 28.01.19; hentet: 04.09.20].
6. Auckley D. [Poor sleep in the hospital: Contributing factors and interventions](#) UpToDate [database]. Waltham MA: UpToDate, Inc. [Oppdatert 11.08.20; hentet:04.09.20]
7. Clark DG. [Aphasia: Prognosis and treatment](#). UpToDate [database]. Waltham, MA: UpToDate, Inc. [oppdatert 07.10.19 hentet:04.09.20]
8. Barrisford GW, Steele GS. [Acute urinary retention](#) UpToDate [database]. Waltham, MA: UpToDate, Inc. [oppdatert 07.06.20.hentet:04.09.20]
9. Ishida K. [Complications of stroke: An overview](#) UpToDate [database]. Waltham, MA: UpToDate, Inc. [oppdatert 21.09.20. hentet:04.09.20]
10. Avital O. [Stroke Complications: Urination Disorders](#) Nursing Reference Center Plus [database]. [oppdatert 2020; hentet: 14.09.20]
11. Schub T, Oji O. [Stroke Complications: Perceptual Disorders -- Unilateral Neglect](#) Nursing Reference Center Plus [database]. [Oppdatert 2020; Hentet. 14.09.20.]
12. National Institute for Health and Care Excellence. [Stroke rehabilitation in adults](#). [Clinical guideline -CG162] [Oppdatert 12.06.2013; hentet: 14.09.20.]
13. [Trykksår - forebygging](#) [nettdokument]. Oslo: Fagprosedyrer.no [oppdatert 2015; hentet: 04.09.20].
14. Schub T, Oji O. [Stroke complications: Hemiplegia](#) Nursing Reference Center Plus [database]. [Oppdatert 2020; hentet: 14.09.20]
15. Warncke T, Ljøstad U, Mygland Å. [Nevropatisk smerte](#) NEL nevrologi [database]. [oppdatert 30.10.18; hentet:24.09.20.]
16. Woodward, S & Mestecky, A. (2011). [Neuroscience Nursing](#). I: Brunner, C, Assessment, Interpretation and Management of Altered Cardiovascular Status in the Neurological Patient (s.209249).West Sussex: Wiley-Blackwell.
17. RainesGass D, Avital O. [Stroke Complications related to Sexuality](#) Nursing Reference Center Plus [database]. [Oppdatert 2020; hentet: 30.11.20]

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 8 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Metoderapport

Dato: September 2020

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	Overordnede mål for VP: Sikre best mulig behandling til pasienter som gjennomgår rehabilitering etter hjerneslag. Hvilke behov pasienter med hjerneslag har og hvordan disse behovene dekkes i rehabiliteringsfasen.
2	Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient): Pasienter med hjerneslag og behov for spesialisert rehabilitering.
3	Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en: <u>Revisjon 2020:</u> Andreas Tveit Halvorsen, spl. Lise Grini, spl. Mona Hognestad, spl. Sindre Steen, spl. Alle jobber i Spesialisert rehabilitering på Sørlandet Sykehus HF, avd. Kongsgård (AFR). Kontrollarbeid av sykepleiere i enheten.
	2014: Karianne Islann, sykepleier med videreutdanning i slagbehandling Elisabet Christiansen, sykepleier med videreutdanning i nevrologi Kristin A Småge, fagutviklingssykepleier Alle ansatt ved enhet for nevrologi, slagbehandling og rehabilitering, Sykehuset Telemark HF. Regional KDS, VBP-gruppen, RSKD
INVOLVERING AV INTERESSETER	
4	Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for: Er ikke forelagt pasienter eller andre interessenter.
METODISK NØYAKTIGHET	
5	Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnlaget: <u>Revisjon 2020:</u> Forskningssøk og innsamling av relevant forskning. Dette er gjort etter mal for dokumentasjon av litteratursøk for VBP. Det er benyttet forskningssøk i relevante databaser, samt faglitteratur tilgjengelig på enheten. Nasjonale retningslinjer for behandling og mangeårig erfaring fra tverrfaglig team innen rehabilitering. Tiltak forbedre kommunikasjon hørsel, er vurdert, og en velger å ta den med planen.
	<u>2014:</u> Det er tatt utgangspunkt i Nasjonal faglig retningslinje IS- 1688, Behandling og rehabilitering ved hjerneslag utgitt av Helsedirektoratet.
6	Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget er: Relevant. Nytt.
7	Det fremgår tydelig hvordan anbefalingene henger sammen med kunnskapsgrunnlaget: <u>Revisjon: 2020:</u> Det er fotnoter i teksten for å henvise til referanselisten.

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 9 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

8	Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnet: <u>Revisjon 2020:</u> Styrker. Det er gjort et helt nytt søk, med et større kunnskapsgrunnlag enn forrige versjon. Svakheter: mange treff i søket var ikke relevante og mye forskning var av eldre dato.
9	VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted): Revisjonen 2020, var i første omgang tenkt som en kunnskapsbasert plan for SSHF AFR, den ble i ettertid flettet sammen Sykehuset Telemark sin oppdatering (2020) av den originale planen, Annika Brandal (utleie ressurs til HSØ) gjorde jobben med å sette sammen de to planene. Det er derfor også benyttet et helt nytt PICO skjema. VBPen er kontrollert av Sidsel Ragnhild Børmark, og publiseres regionalt. Godkjent av regional VBP-gruppe: 2014: Sidsel R. Børmark - OUS, Morten Aas - OUS, Anne Grethe Johansen - OUS, Anne Karima S. Lindberg - SIV, Anne Marit Tiller - LDS, Eirin Engebretsen - AHUS, Eli Torgrimsen - SS, Gunn May Eggereide - VV, Anne Marit Hagen - SI, Trine Lando - SØ, Kristin Abrahamsen og Nina Odberg - ST, Solveig Irene Audestad - Sunnaas.
ANSVAR	
10	Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er: <u>Revisjon 2020:</u> VP skal oppdateres hvert 3 år.

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 10 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Dokumentasjon av litteratursøk for VP Hjerneslag – rehabilitering

Søk skal dokumenteres på en slik måte at de kan reproduseres nøyaktig slik de ble gjennomført. Dato for søk skal alltid oppgis. Antall treff oppgis der det er relevant.

Prosedyrens tittel	VP Hjerneslag - rehabilitering
Spørsmål fra PICO-skjema	
Kontakt detaljer prosedyremakere	Navn: AFR SSHF, Lise Grini, Sindre Steen, Mona Hognestad E-post: Lise.Grini@sshf.no , Sindre.Steen@sshf.no , Mona.Hognestad@sshf.no
Bibliotekar som utførte eller veiledet søket	Navn: Sonja May Amundsen Arbeidssted: Sørlandets sykehus E-post: sonja.may.amundsen@sshf.no Tlf: 38 07 38 37

Obligatoriske kilder er merket (obligatorisk). Slett gjerne bokser for kilder det ikke er søkt i, og legg eventuelt til nye bokser for kilder som er søkt i tillegg. Nederst i skjemaet er en tom boks som kan kopieres og limes inn andre steder.

Retningslinjer og kliniske oppslagsverk

Database/kilde	Fagprosedyrer som er godkjent i de enkelte helseforetak på fagprosedyrer.no (obligatorisk)
Dato for søk	04.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Sjekket ut emnet nevrologi, hud, tannhelse, mage og tarm. Søkt på begrepene hjerneslag, rehabilitering, hodeskade.
Kommentarer	Funnet: Rehabilitering – samvalg i målavklaringsprosessen (2015) Munnstell til voksne pasienter (2016) Hjerneslag – kartlegging av apraksi (2016) Diabetes (2020) Trykksår – forebygging (2015)

Database/kilde	Nasjonale faglige retningslinjer, veiledere, prioriteringsveiledere og pakkeforløp fra Helsedirektoratet (obligatorisk)
Dato for søk	04.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Bladd igjennom nasjonale faglige retningslinjer, nasjonale faglige råd, nasjonale veiledere og prioriteringsveiledere.

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 11 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Høgnestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Kommentarer	Funnet: Nasjonal faglig retningslinje hjerneslag (2020) Kosthold ved diagnoser og sykdomstilstander (2018) Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring (2013) Pårørendeveileder (2019)
--------------------	--

Database/kilde	UpToDate (obligatorisk)
Dato for søk	04.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkt på begrepene: stroke head injury rehabilitation,, vomiting, sleep hospital, wound management, Aphasia, urinary retention, stroke cognitive rehabilitation, stool incontinent, incontinent, reality orientation, behavior management, aspiration stroke, observed vital signs stroke, self-care feeding,
Patient Education	
Kommentarer	Funnet: Approach to the adult with nausea and vomiting (September 2018) Poor sleep in the hospital: Contributing factors and interventions (August 2020) Basic principles of wound management (Juni 2020) Aphasia: Prognosis and treatment (Oktober 2019) Acute urinary retention (Juni 2020) Complications of stroke: An overview (August 2020)

Database/kilde	BMJ Best Practice (obligatorisk)
Dato for søk	04.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Stroke, head injury, stroke oral , cognitive rehabilitation.
Patient leaflets	
Kommentarer	Ingen relevante treff

Database/kilde	Nursing Reference Center (Evidence Based Care Sheets, Skills og Patient Handouts)
Dato for søk	14.09.2020.
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkt på begrepene: Stroke, urinary retention, cognitive rehabilitation, stool incontinent, incontinent, reality orientation, reality check, stroke rehabilitation, cognitive difficulties, cognitive orientation, psychological orientation, mental orientation, Anger, Affect, Frustration, memory function, stroke emotional.
Antall treff	4
Kommentarer	Agitation (2018), Stroke Complications: Urination Disorders (2020), Stroke Complications: Perceptual Disorders -- Unilateral Neglect (2020), Stroke Complications Related to Communication Problems (2020), Lagret lokalt.

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 12 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Database/kilde	NICE Guidance (UK) (obligatorisk)
Dato for søk	14.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Stroke brain injury, reality orientation, orientation, cognitive rehabilitation, rehabilitation, anger affect, frustration
Kommentarer	Stroke rehabilitation in adults (2013) Clinical guideline [CG162]

Database/kilde	Helsebibliotekets retningslinjer og veiledere
Dato for søk	14.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Gått igjennom emnene: Habilitering og rehabilitering samt mage/tarm
Kommentarer	Ingen nye relevante treff

Database/kilde	Socialstyrelsen, Nationella riktlinjer (SE)
Dato for søk	14.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Sett igjennom emnet stroke
Kommentarer	Nationella riktlinjer för vård vid stroke (2020)

Database/kilde	Sundhedsstyrelsen, Nationale kliniske retningslinjer (DK)
Dato for søk	24.09.2020.
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Sett igjennom emnet rehabilitering, smerter og "hjerne og nerver".
Kommentarer	Ingen relevante funn.

Database/kilde	Center for kliniske retningslinjer (DK)
Dato for søk	24.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkte på rehabilitering, smerte, slag, stroke, hjerne og hode.
Kommentarer	Ingen relevante treff

Database/kilde	NevroNEL
Dato for søk	24.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkt på smerte, vitale tegn.
Antall treff	1
Kommentarer	Nevropatisk smerte (2018)

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 13 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Systematiske oversikter

Database/kilde	The Cochrane Library (obligatorisk)
Dato for søk	24.09.20.
Søkehistorie	ID Search Hits #1 (Fatigue):ti,ab,kw (Word variations have been searched) 32967 #2 (Head next injur*):ti,ab,kw OR (Brain next injur*):ti,ab,kw OR (Stroke):ti,ab,kw OR (post next traumatic next amnesia):ti,ab,kw (Word variations have been searched) 61089 #3 #1 and #2 862 #4 (rehabilitation):ti,ab,kw OR (recover*):ti,ab,kw (Word variations have been searched) 104818 #5 #2 and #4 14042
Antall treff	Cochrane Reviews (148) Clinical Answers (4)
Kommentarer	Interventions for post-stroke fatigue (2015) Cognitive rehabilitation for memory deficits after stroke (2015) Forskningsomtale fra FHI

Database/kilde	Epistemonikos (obligatorisk)
Dato for søk	24.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Advanced Search. Søkt i «Title OR Abstract»: (head injur* OR brain injur* OR stroke OR post traumatic amnesia) AND (rehabilitation OR recov*)
Antall treff	Broad Synthesis (0) Structured summary (0) Systematic review (32)
Kommentarer	Ingen nye relevante

Database/kilde	Folkehelseinstituttet - rapporter og trykksaker
Dato for søk	
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Rehabilitering, hjerneslag
Kommentarer	Forskningsomtale: Personer med hjerneslag får trolig noe bedre hukommelse med kognitiv rehabilitering (2020) , omtale Cochrane - oversikt

Primærstudier

Database/kilde	CINAHL								
Dato for søk	24.09.20								
Søkehistorie eller fremgangsmåte	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 100px;">0</td> <td></td> </tr> <tr> <th>#</th> <th>Query</th> <th>Results</th> </tr> <tr> <td>S1</td> <td>(MH "Brain Concussion+"# OR #MH "Brain Injuries+"#</td> <td>29,425</td> </tr> </table>	0		#	Query	Results	S1	(MH "Brain Concussion+"# OR #MH "Brain Injuries+"#	29,425
0									
#	Query	Results							
S1	(MH "Brain Concussion+"# OR #MH "Brain Injuries+"#	29,425							

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 14 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

	S2	TX brain injur* OR TX head injur* OR TX post traumatic amnesia	43,973
	S3	S1 OR S2	47,598
	S4	(MH "Stroke+")	69,660
Antall treff	0 relevante		
Kommentarer	Søkt på leiring og fatigue, ingen relevante.		

Database/kilde	Ovid MEDLINE(R) and In-Process & Other Non-Indexed Citations and Daily <1946 to September 22, 2020>
Dato for søk	24.09.20
Søkehistorie eller fremgangsmåte	<ol style="list-style-type: none"> 1 exp Brain Injuries/ (69539) 2 ((brain or head) adj3 injur*).tw,kw,kf. (96729) 3 1 or 2 (121994) 4 Stroke Rehabilitation/ (13436) 5 3 and 4 (503) 6 exp Fatigue/ (30604) 7 fatigue.tw,kw,kf. (94794) 8 6 or 7 (103827) 9 5 and 8 (6) 10 energy.tw,kw,kf. (640115) 11 5 and 10 (3) 12 Patient Positioning/ (6540) 13 5 and 12 (0) 14 3 and 12 (35) 15 3 and 8 (737)
Antall treff	0 relevante
Kommentarer	

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjerneslag - rehabilitering SSHF			Side: 15 Av: 15
Dokument-id: I.3.10.1-6	Utarbeidet av: Avdeling for rehabilitering Kongsgård SSHF	Fagansvarlig: Lise Grini og Mona Hognestad	Godkjent dato: 28.04.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Veiledende Plan: Hjerneslag - rehabilitering Skjemanummer: 1 Kontaktperson(er): Lise Grini, Sindre Steen, Mona Hognestad Epost : Lise.Grini@sshf.no Sindre.Steen@sshf.no Mona.Hognestad@sshf.no			
Problemstilling formuleres som et presist spørsmål. Spørsmålet skal bestå av følgende deler:			
Patient/problem Hvilke pasienter/tilstand/sykdom dreier det seg om?	Intervensjon Hvilken intervensjon/eksposisjon dreier det seg om?	Comparison Hva sammenlignes intervensjonen med?	Outcome Hvilke resultat/effekt er av interesse?
Fullstendig spørsmål: Hvordan sikre riktig sykepleie og god kommunikasjon til pasienter med rehabiliteringsbehov etter hjerneslag?			
Hva slags type spørsmål er dette? ☐ Diagnose ☐ Etiologi ☒ Erfaringer ☒ Prognose ☒ Effekt av tiltak		Er det aktuelt med søk i Lovdata etter relevante lover og forskrifter? ☒ Ja ☐ Nei	
Hvilke søkeord er aktuelle for å dekke problemstillingen? Bruk engelske ord, og pass på å få med alle synonymer. Del opp søkeordene etter hva som gjelder/beskriver pasienten, intervensjonen/eksposisjonen, sammenligningen og utfallet.			
P Person/pasient/problem	I Intervensjon/eksposisjon	C Evt. sammenligning	O Resultat/utfall
Stroke Aphasia Neglect Apraxia Aspiration stroke Head injury Stroke oral Stroke emotional Pain	Rehabilitation Stroke cognitive rehabilitation Self-care feeding Cognitive rehabilitation Cognitive orientation Mental orientation Communication		Stroke impact

PICO skjema